

ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 *

The Effect of Group Art Activities on the Emotional Quotient Development of the Second Year Preschoolers

วลัยภรณ์ สิงห์น้อย **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม และ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างเพศชายและเพศหญิงหลังการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 24 คน แบ่งออกเป็นเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 9 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรของโรงเรียนบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 24 แผน สำหรับบททดลอง 8 สัปดาห์ และแบบสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีสติรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง ด้านการควบคุมจัดการอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม ด้านความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และด้านทักษะทางสังคม หลังการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มดีกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 2) พฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพศหญิงโดยรวมหลังการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มดีกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ด้านการมีสติรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง และด้านการควบคุมจัดการอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสมดีกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และด้านทักษะทางสังคม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : กิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม เชาวน์อารมณ์ นักเรียนชั้นอนุบาล

* เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่วิทยานิพนธ์แก่ผู้สนใจ

** นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สถานที่ทำงาน: โรงเรียนบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.นิตยา ประพุดติก

Abstract

The purposes of the research were to: 1) study the emotional quotient behavior of the second year preschoolers before and after using group art activities, and 2) compare the emotional quotient behavior between male and female second year preschoolers after using group art activities. The sample consisted of twenty-four 5-6 years old the second year preschoolers, divided into fifteen males and nine females, simply randomized from the population of Banlaem School, Banlaem District, under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1 in the first semester of the academic year 2013. The instruments used in the study were 24 group art activities lesson plans for the eight week experiment and 20 items of emotional quotient behavior observation form, developed by the researcher with the reliability of 0.87. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, t-test and Analysis of Covariance.

The results were found that the emotional quotient behavior overall and in each aspect, including sober and emotional self-awareness, self-control and appropriate emotion management, commitment to achieve goals, being considerate and social skills of the second year preschoolers after using group art activities were significantly better than before at the level of 0.01, and the emotional quotient behavior overall of female second year preschoolers after using group art activities was significantly better than those of males at the level of 0.01. Considering each aspect, sober and emotional self-awareness, and self-control and appropriate emotion management of female second year preschoolers after using group art activities were significantly better than those of males at the level of 0.05, whereas the aspects of commitment to achieve goals, being considerate and social skills were not significantly different.

Key Words: group art activities, emotional quotient, preschoolers

บทนำ

จากสถานการณ์ปัญหาสุขภาพจิตพบว่าคนไทยมากกว่า 12 ล้านคน มีปัญหาทางจิต หรือมีทุกข์ทางใจ ไม่ว่าจะเป็นจากโรคซึมเศร้า และโรควิตกกังวล รวมทั้งโรคเครียด ซึ่งยังคงเป็นปัญหาสุขภาพจิตระดับต้น ๆ ที่ไม่ควรเพิกเฉย ปัจจุบันมีแนวคิดในการนำเอา “ศิลปะบำบัด” มารักษาทางด้านพฤติกรรมและปัญหาทางด้านอารมณ์และส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเด็กที่แสดงอาการออกมาชัดเจนซึ่งเป็นกลุ่มเด็กพิเศษเป็นส่วนใหญ่ เช่น เด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น เด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว (กรมสุขภาพจิต, 2551 : 16) นอกจากนี้การจัดกิจกรรมศิลปะไว้ในตารางกิจกรรมประจำวันของนักเรียน

ปฐมวัย มีจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยให้เด็กมีโอกาสได้คิด สร้างสรรค์ และแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาพ กิจกรรมศิลปะมีบทบาทเด่นชัดในการส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก (ฉันทนา ภาคบกข, 2549 : 160)

ศิลปะในบ้านเรายังเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจค่อนข้างน้อย ทั้งที่แท้จริงแล้วเด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับความใฝ่เรียนรู้ และชอบเรื่องศิลปะอยู่ในตัว สังเกตได้จากการที่เด็ก ๆ ชอบเรื่องสีสันทัน และชอบจินตนาการเรื่องราว โดยแต่งแต้มเติมศิลปะเข้าไปกับเรื่องราวที่วาดภาพ แต่ด้วยค่านิยมของบ้านเรายังคงเน้นไปในเรื่องวิชาการ อยากให้ลูกเป็นเด็กเก่งเรื่องวิชาการ ทำให้พ่อแม่ให้ความทุ่มเทในเรื่องการเรียนทวิชา โดยละเลยทางด้านศาสตร์ของศิลป์ตามธรรมชาติที่ลูกมีอยู่ ทั้ง ๆ ที่ศิลปะช่วยฝึกการใช้จินตนาการอย่างอิสระ ซึ่งจะมีผลให้เด็กเป็นคนกล้าคิด กล้าทำ กล้าริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ทำให้เด็กได้แสดงออกในสิ่งที่ตนคิดและรู้สึก โดยเฉพาะในเด็กเล็กที่ยังไม่สามารถสื่อสารทางตัวอักษรได้ดี ทำให้เด็กรักการทำงานและมีความภาคภูมิใจในตนเองเมื่อการสร้างสรรคงานศิลปะของเด็กแต่ละชิ้นเสร็จสิ้นลง งานศิลปะช่วยฝึกความประณีตและอารมณ์เพราะในขณะที่เด็กพยายามควบคุมมือให้สามารถวาด ระบายสีหรือประดิษฐ์สิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จนั้นต้องใช้ความตั้งใจ ความพยายามและใช้อารมณ์ที่สงบนิ่ง ทำให้เด็กเป็นคนมีสุนทรียภาพ มีความละเอียดอ่อนในจิตใจ รู้คุณค่าในธรรมชาติ ศิลปะ วัตถุ หรือรูปแบบความคิดต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม (Group Art Activities) จะช่วยฝึกให้เด็กรู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักปรับตัวและปรับความคิดให้สอดคล้อง ยอมรับซึ่งกันและกัน อันเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีและเป็นประชาธิปไตยในสังคม

ทั้งนี้เพราะศิลปะเป็นวิชาที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดจินตนาการได้เต็มที่ ตามที่ได้เห็นเด็กสามารถสร้างจินตนาการได้กว้างกว่าที่เราจะคาดเดาได้ บางทีก็อาจจะสะท้อนความรู้สึกของเด็กที่ไม่สามารถถ่ายทอดเป็นคำพูดได้แต่สามารถถ่ายทอดออกมาทางงานศิลปะได้ วิชาศิลปะเป็นฐานทางการศึกษาพัฒนาการเด็ก ซึ่งควรเริ่มตั้งแต่เด็กยังเล็กอยู่ การเรียนการสอนศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นจะมุ่งเน้นถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กมากกว่าผลงาน ดังนั้นจะเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ ทางศิลปะมีส่วนช่วยการพัฒนาอารมณ์ของเด็ก และกล้ามเนื้อเล็กและใหญ่ให้สัมพันธ์กับการใช้ตา เช่น การปั้นแป้งหรือดินน้ำมัน วาดรูป และระบายสี ซึ่งจะกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ส่วนต่าง ๆ ของนิ้วมือ แขน ไหล่ และส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านร่างกายและเชาว์อารมณ์ได้เป็นอย่างดี อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ของเด็กต่อไป (สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546)

กิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มเป็นการจัดกิจกรรมระบายสี เล่นกับสี ปั้นดิน ฝึก ตัด ปะ ประดิษฐ์วัสดุ โดยให้เด็กมีโอกาสร่วมกันได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อนในวัยเดียวกัน ซึ่งมีคุณค่าต่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยเฉพาะพัฒนาการด้านสังคม การทำงานแบบร่วมมือจะช่วยให้เด็กได้คลายการยึด ตนเองเป็นศูนย์กลางที่เน้นการให้ความสำคัญทางการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเด็กเล็กและผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยก่อน 5 ขวบ มีความเชื่อว่า

ผลที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์นั้นส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กในอนาคตทำให้มีทักษะทางสังคมดีและเป็นที่ยอมรับของเพื่อน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะเป็นกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นข้อมูลและทางเลือกสำหรับครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยในการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ของเด็กไทยได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างเพศชายและเพศหญิงหลังการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม

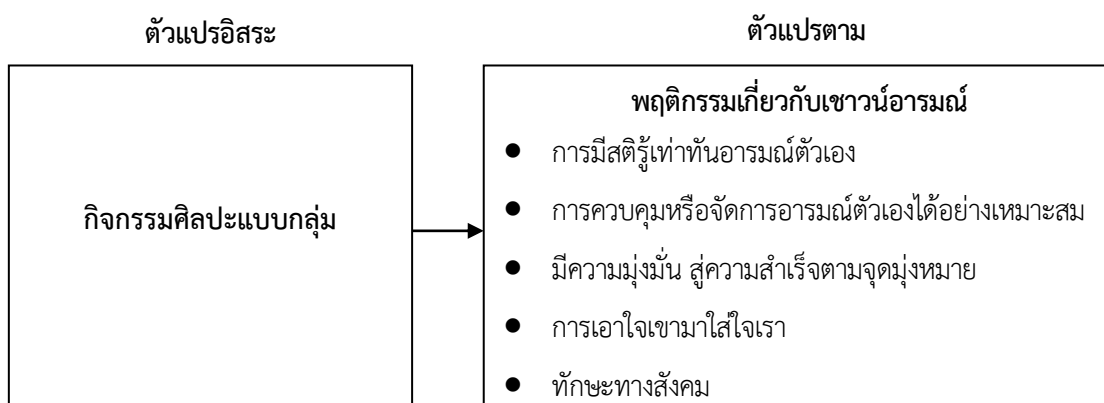
สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการทดลองจะดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. พฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพศหญิงจะดีกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้กิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2” นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปี พ.ศ. 2546 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์อารมณ์ ของโกลด์แมน (Goldman, 1988 อ้างถึงใน อุไร สุมาธิธรรม, 2545 : 204) เพื่อสร้างกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยก่อนการทดลอง (Pre - Experimental Design) แบบศึกษากลุ่มวัดสองครั้ง (The One-Group Pretest - Posttest Designs) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 69 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 24 คน แบ่งเป็นเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 9 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากจากจำนวนประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม
2. แบบสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับเขาวนอารมณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หลังจากทำความเข้าใจและฝึกการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยอีก 1 คน จึงทำการสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับเขาวนอารมณ์ก่อนการทดลอง (Pretest) ของกลุ่มทดลองในสภาพแวดล้อมที่เป็นเวลาเรียนปกติภายในเวลา 2 วันโดยใช้แบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มทดลองทำกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ๆ ละ 20 นาที

3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยคนเดิม สังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับเขาวนอารมณ์หลังการจัดกิจกรรม (Post-test) ของกลุ่มทดลองในสภาพแวดล้อมที่เป็นเวลาเรียนปกติภายในเวลา 2 วัน ด้วยแบบสังเกตชุดเดิม

4. นำผลการสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับเขาวนอารมณ์ของกลุ่มทดลองโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ระหว่างผู้สังเกต เพื่อนำไปทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าความตรงของกิจกรรมและแบบทดสอบ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item - Objective Congruence - IOC)

2. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test แบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระแก่กัน (t - dependent)

3. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนนพฤติกรรมเกี่ยวกับเขาวนอารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพศชายและหญิง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance) ซึ่งกำหนดให้ผลการสังเกตก่อนการจัดกิจกรรมเป็นความแปรปรวนร่วม (Covariates)

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมเกี่ยวกับเขาวนอารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีสติรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง ด้านการควบคุมจัดการอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม ด้านความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และด้านทักษะทางสังคม หลังการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มดีกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. พฤติกรรมเกี่ยวกับเขาวนอารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยรวมของเพศหญิงหลังการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มดีกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมเกี่ยวกับเขาวนอารมณ์ ด้านการมีสติรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง และด้านการควบคุมจัดการอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสมดีกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และด้านทักษะทางสังคม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาเขาวนอารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. พฤติกรรมเกี่ยวกับเขาวนอารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมจะดีกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับเขาวนอารมณ์ของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีสติรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง ด้านการควบคุม จัดการอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม ด้านความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และด้านทักษะทางสังคม หลังการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้นสามารถพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับเขาวนอารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ได้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ยึดตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยเน้นการวาดภาพระบายสี เล่นกับสี ปั้น ฝึก ตัด ปะ ประดิษฐ์เศษวัสดุ ฯลฯ ในรูปแบบที่จัดให้เด็กมีโอกาสดำเนินงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ประมาณ 3-5 คน เพื่อให้เด็กได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้โดยการร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันสื่ออุปกรณ์ มีความรับผิดชอบและตัดสินใจในการเล่นและทำงานจนบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน ทำให้เด็กสามารถตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นจนสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเอง เพื่อสร้างแรงจูงใจในตนเอง และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การวัดความสามารถทางอารมณ์ตามทฤษฎีเขาวนอารมณ์ของโกลด์แมน (Goldman, 1988 อ้างถึงใน อุไร สุมาริธรรม, 2545 : 204)

ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิตพรพรรณ ถุ่นน้ำอ่าง (2555) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่มีต่อความพร้อมในการเขียนและพฤติกรรมความร่วมมือของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 4-5 ปี ซึ่งพบว่าพฤติกรรมความร่วมมือรายด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือกันและกัน การแบ่งปัน การ

เป็นผู้นำผู้ตาม ความรับผิดชอบ หลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของโอนซา อิธารัง (2550) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 4-5 ปี พบว่า ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย หลังผ่านกิจกรรมรูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้แล้วมีทักษะพื้นฐานทางสังคมโดยรวมและจำแนกรายด้านมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลอง

นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับปีเตอร์สัน (Peterson, 1958 อ้างถึงใน ดวงพร พิทักษ์วงศ์, 2546 : 25) ที่ได้สรุปถึงคุณค่าของการสอนศิลปะไว้ตอนหนึ่งว่า เด็กอนุบาลมีความคิดสร้างสรรค์และต้องการที่จะแสดงออกทั้งด้านความคิดและความรู้สึกต่าง ๆ ศิลปะเป็นแนวทางหนึ่งในการแสดงออกของเด็ก ซึ่งเด็กต้องการโอกาสที่จะได้แสดงออก อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก และความเข้าใจ รวมทั้งบุคลิกภาพและความเป็นอิสระของเด็กออกมาได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มาจากประสบการณ์และจินตนาการการสอนศิลปะตามแนวคิดใหม่ที่ส่งเสริมการแสดงออกทางความคิดและจินตนาการ เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาทั้งสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ครูจำเป็นต้องส่งเสริมให้เด็กทุกคนแสดงออกอย่างเสรี มีโอกาสค้นคว้ากับวัสดุนานาชนิดอย่างกว้างขวางมากที่สุด โดยไม่มีการใช้อำนาจใด ๆ บังคับมิฉะนั้นแล้วความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสมาธิซึ่งเป็นแก่นของเขาว์อารมณ์จะไม่เกิดขึ้น (Kids & School อ้างถึงใน กุสุมา เมลงทับ, 2553 : 50)

2. พฤติกรรมเกี่ยวกับเขาว์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพศหญิงหลังการจัดกิจกรรมจะดีกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับเขาว์อารมณ์โดยรวมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพศหญิงหลังการทดลองดีกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมเกี่ยวกับเขาว์อารมณ์ด้านการมีสติรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง และด้านการควบคุม จัดการอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสมสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และด้านทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ค่าเฉลี่ยแต่ละด้านของเพศหญิงมีแนวโน้มสูงกว่าเพศชายทุกด้าน ซึ่งแสดงว่าเด็กเพศหญิงสามารถพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับเขาว์อารมณ์ได้ดีกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเฟอร์นแฮม (Furnham, 1982 อ้างถึงใน สุภาวดี หาญเมธี, 2553) ที่กล่าวว่า เพศหญิงมีความรู้สึกที่ละเอียด ประับอารมณ์และรับรู้ความรู้สึกได้เร็วกว่าเพศชาย สามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้ละเอียดลออ จึงมีทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ทำให้มีทักษะทางสังคมได้ดีกว่าเพศชาย และทักษะทางสังคมด้านความเห็นอกเห็นใจเพื่อน ได้แก่ รู้จักการแบ่งปัน มีน้ำใจ ด้านความรับผิดชอบ ได้แก่ การมีระเบียบวินัย การกล้าพูดกล้าแสดงออก รู้จักหน้าที่ มีความซื่อสัตย์มีความสามัคคี ในขณะที่เล่นเพศหญิงจะรู้จักการระมัดระวังและดูแลตนเอง ไม่ทำลายสิ่งของและรู้จักการดูแลรักษา จึงทำให้เพศหญิงมีทักษะทางสังคมดีกว่าเพศชาย มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวและภาษาได้ดีกว่าเพศชาย ได้แก่ การมีมารยาทในการฟังและพูด การใช้คำพูดสุภาพ ด้านความร่วมมือ สามารถเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ มีจิตใจเบิกบานร่าเริง

แจ่มใสและรับรู้เข้าใจการแสดงออกด้วยสีหน้าท่าทางได้ดี รู้จักการสังเกต มีไหวพริบ มีความรอบคอบและมีความมานะบากบั่นมากกว่าเพศชาย และยังสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิต (2545 อ้างถึงในสุภาวดี โภมารทัต, 2549 : 16) ที่กล่าวว่า ทักษะทางสังคมระหว่างเพศหญิงและเพศชายจะมีความแตกต่างกันอย่างสมบูรณ์ที่เห็นได้ชัด คือ เพศหญิงจะมีความรับผิดชอบมากกว่าเพศชาย เช่น มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีวินัยในตนเอง รู้จักระมัดระวังและดูแลตนเอง ไม่ทำลายสิ่งของและรู้จักเก็บรักษาของตนเอง และเพศหญิงจะกล้าพูดกล้าแสดงออก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา แผลงทับ (2553) ที่พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 3-4 ขวบ เพศชายและเพศหญิงที่ได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีพฤติกรรมการมีสมาธิหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการมีสมาธิ ได้แก่ ความอดทนอดกลั้น สุภาพเรียบร้อย ตั้งใจเรียน มีสติปัญญา ฯลฯ สูงกว่าเพศชาย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาเสนอแนะได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรตระหนักในความสำคัญของกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มและควรนำกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของพฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น
2. การจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มให้เด็ก ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำกิจกรรม โดยคำนึงถึงศักยภาพและความพร้อมของเด็ก ไม่บังคับกดดันให้เด็กเกิดความเครียด ยกย่องชื่นชม แสดงบุคลิกภาพของการเป็นมิตรกับเด็กให้เด็กเกิดความมั่นใจ ครูลดบทบาทลง และเปิดโอกาสให้เด็กอย่างเต็มที่
3. ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มในลักษณะที่หลากหลาย ในทุกระดับชั้นของเด็กปฐมวัย เพื่อการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพมากขึ้น
4. กิจกรรมที่นำมาจัดให้แก่เด็กควรคำนึงถึงคุณภาพ และความเหมาะสมกับวัยของเด็ก เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เพื่อให้กิจกรรมที่จัดให้เด็กนั้นได้สร้างความคิดและจินตนาการ เพื่อจะสื่อความหมายออกมาได้อย่างสอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อจะได้นำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบและปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างเต็มศักยภาพ
2. ควรศึกษาเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ของเด็กปฐมวัยระหว่างการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์แบบกลุ่มและกิจกรรมสร้างสรรค์แบบปกติ

3. ควรพัฒนากิจกรรมศิลปะในลักษณะที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้พัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับเชาวน์
อารมณ์ของเด็กปฐมวัยให้หลากหลายมากขึ้น

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ของเด็กปฐมวัย ทั้งเพศชายและ
หญิงหลาย ๆ กลุ่ม และหลายระดับอายุ โดยใช้วิธีการที่ต่างกัน เพื่อให้ได้วิธีการที่ดีที่สุดในการพัฒนาเชาวน์
อารมณ์ของเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2551). **สุขภาพจิตไทย**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

การศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2546). **คู่มือหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.

กุสุมา แผลงทับ. (2553). **ผลของการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อการสร้างสมาธิของนักเรียน
ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดนาพระมออำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ฉันทนา ภาคบงกช. (2549). **มารู้จักสมองของหนูหน่อยไหม**. กรุงเทพฯ : แสบปีแฟมิลี่.

ดวงพร พิทักษ์วงศ์. (2546). **การสร้างชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย**.

ปริญญา นิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิตยา ประพฤติกิจ. (2550). **คู่มือการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูปฐมวัย**. เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบุรี.

บัณฑิตวรรณ ถุ่นน้ำอ่าง. (2555). **ผลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่มีต่อความพร้อมในการเขียนและ
พฤติกรรมความร่วมมือของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่2 โรงเรียนนานาชาติเลิร์นนิ่งโฮม
เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2548). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ : เฮาส์ออฟเคอร์มีส์.

สุภาวดี โกมารทัต. (2549). **สรุมาสารพัน. นิตยสารชีวจิต**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

สุภาวดี หาญเมธี. (2553). 28 เรื่องน่ารู้เพื่อสมองดีทั้งครอบครัว. **นิตยสารลูกรัก**. กรุงเทพฯ : อักษรสัมพันธ์.

อโนชา ธีรธำรง. (2550). **การใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะทาง
สังคมของเด็กปฐมวัย**. ปริญญา นิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุไร สุมาริธรรม. (2545). **จิตวิทยาวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.